

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra . . . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

A t. cz. közönséghez.

Lapunk megindítása óta egy negyed év mult el. Rövid idő, de elég arra, hogy a t. cz. közönség működésünket elbírálhassa, s magának arról alapos véleményt alkothasson.

Annak idejében nyíltan kifejtettük programunkat. S bátran állíthatjuk, hogy a kitűzött iránynak, a leghívebben s buzgón és tisztességesen szolgáltunk.

Jövőre is ugyanezen az úton kívánunk haladni.

S minden iparkodásunk azonfelül oda fog irányulni, hogy lapunkat minél magasabb színvonalra emeljük.

Kérjük a t. cz. közönség további anyagi támogatását.

A szerkesztőség.

Előfizetési felhívás.

E. évi április 1-étől a „Tiszántúl” politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl” zászlójára a katolikus szellem és irány jel-szavai vannak felírva.

A „Tiszántúl” az egész országban a legolvasottabb politikai napilap.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Félévre . . . 3 » —
Negyedévre . . . 1 » 50 kr.
Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhöz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Félévre . . . 4 » —
Negyedévre . . . 2 » —
Egy hónapra . . . 80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Félévre . . . 5 » —
Negyedévre . . . 2 » 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 » — »

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalvánnyal eszközölhetők.

A kiadóhivatal.

A váradi katolikus kör.

(—a.) Végre nálunk is megindult az üdvös mozgalom. Öt esztendő előtt egy egyszerű szerzetes és hírlapíró, akkor a budapesti kegyesrendi-ház főnöke és a belvárosi gimnázium igazgatója, ma a piaristák tartományi főnöke: Lévy Imre adta ki a jelszót, hogy a kath. öntudat ébresztésére, a vallás-erkölcsi szellem terjesztésére és a katolikusok összetartásának erősítésére kath. köröket kell állítani, még pedig először a fővárosban, azután a vidéken.

Felhívását nem várt eredmény kísérte. Csakhamar megalakult a budapesti katolikus kör oly szép eredménnyel, mely a legvérmesebb reményeket és tervezgetéseket is túlhaladta. — Ez a derék egyesület tegnap tartotta közgyűlését, melynek lefolyásáról és ezzel kapcsolatban az egyesület állásáról lapunk más helyén találunk referátát olvasóink. Maga az a körülmény, hogy ez az egyesület rendezte az első országos kath. nagygyűlést, maga az, hogy a kör felolvasó estélyeit jobban látogatja a fővárosi közönség, mint — nem az Akadémia, hanem — akár a Kisfaludy-társaság, vagy Petőfi-társaság üléseit, — — eléggé mutatja, hogy erre nagy szükség volt. — Az a kedélyes, fesztelen szellem, mely a budapesti kath. körben otthonos, az fel nem található sehol, semmiféle casinóban. Tagjai főpapok és mágánok a legmagasabb állami tisztviselők, kuriai és táblabírák, egyetemi és középiskolai tanárok, szerzetesek és világi papok, birtokosok és nagy kereskedők, kisebb és nagyobb hivatalnokok, — — és mellettük a polgári osztály.

De klikkekről, kasztrendszerrel nem hallottak még a kör tagjai.

A vidék követte a főváros példáját. Gyors egymásutánban alakultak a vidéki kath. körök. Az utóbbi időben alig mulik nap, hogy újabb kath. kör alakulásáról hírt ne vennénk. — Számuk ma már a százat jól túl haladja. — Sopron, Győr,

Veszprém, Szombathely, Pécs, Nyitra, Rózsahegy, Esztergom, Vác, Lőcse, Iglo, Szathmár, Ungvár, Székesfejervár stb. régóta bírnak kath. körrel, másutt most van alakulóban. Sőt már kisebb községekben és falvakon is egyre-másra alakulnak a kath. körök.

A kath. körök feladatáról, céljáról, eszközeiről ez alkalommal nem értekezünk.

Alig egy hónapja, hogy egy hosszabb felolvasást közöltünk e tárgyról lapunk hasábjain (Febr. 17, 19, 20, 21, 22. számokban).

Az utóbbi pár év története világos bizonyíték arra, hogy nálunk is szükség van kath. körre. Bizonyíték egyúttal arra is, hogy meg van reá az alkalmas talaj. Hányszor hallottuk, különösen az utóbbi hónapokban: mikor lesz már nekünk is kath. körünk? Csak a kezdet nehéz, — de az immár meg van.

Ma küldik szét a felhívást a váradi kath. körbe való belépésre. Az aláírási iven vannak a feltételek. Az aláírási iv mellé alapszabály-tervezet van csatolva, mely egyúttal tájékozással szolgál a kör céljáról, szervezetéről, eszközeiről.

A ki csak belepillant e tervezetbe láthatja belőle, hogy szó sincs a felekezetek közötti béke megzavarásáról vagy megbontásáról, annál kevésbé hazafiatal akcióiról. Ellenkezőleg a 3. §. határozottan kimondja, hogy a kör célja »a hazafias irányu közreműködés — a politika teljes kizárásával.«

Tagjai lehetnek tehát a katolikus vallásu polgárok politikai párttekintet nélkül.

Az aláírási ivet részben már szétküldötték. A ki ivet akar, vagy a belépésre jelentkezni akar és ivet vagy fel-szólítást nem kapott — forduljon szerkesztőségünkhöz. — Szerkesztőségünkben mindenkor jelentkezhetni aláírás végett.

Az előkészítő bizottság élén olyan férfiak állanak, akiknek neve kezesség a

siker mellett. Kívánjuk, hogy ez a siker minél nagyobb legyen.

Üdvözljük a váradi kath. kör előkészítését a kezdet kezdetén, — vajha mielőbb üdvözölhetnénk — a megalakulását!

Egyházpolitika.

Legutóbb a szabadelvű párt értekezletén Bánffy miniszterelnök utalván az izraelita vallásról s a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatok főrendiházi tárgyalásának eredményére kijelentette, hogy a kormány álláspontja az, miként az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatra vonatkozó főrendiházi üzenet bizottsághoz való utasítás nélkül a képviselőház plenáriumában tárgyalás alá vétetvén, a törvényjavaslat változatlanul visszaküldessék a főrendekhez. A vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényjavaslatra nézve kijelenti, hogy a harmadik fejezet kihagyása által az elvek integritását látja a kormány megsértettnek. Az e törvényjavaslatra vonatkozó főrendi üzenet a képviselőház közoktatási s igazságügyi bizottsághoz utasítottván, azok jelentései alapján lenne a házban tárgyalás alá veendő. A törvényjavaslatban lefektetett elveket a kormány teljes mértékben föntartja s érvényre juttatni kívánja.

Epilog a nyitrai választáshoz.

Tarnóczy, az országos hírre vergődött nyitrai választási elnök, sok szép bírálatot gyűjtött magának össze az ő kitűnően bevált »műveleteiről.« Lesújtóbb ítélet azonban reá nézve alig lehetséges, mint a melyet maga a kormány is a képviselőház ülésében kimondott. Tudniillik Perczel belügyminiszter határozottan kijelentette, hogy sem ő, sem a kormány nem azonosíthatja magát a nyitrai választási elnök tényével, sem a választások előtt történtekkel, sem az azt megelőzőleg történt elnöki preventív intézkedésekkel. — Milyeneknek kellett azoknak a műveleteknek lenniök, ha már most a kormány is tud róluk, s azokat legalább magáról elhárítani iparkodik. A kormány részéről mindenesetre ez a legkevésbé, amit egyelőre lehetett és tennie kellett. — A többi különösen a megígért megtorlást kíváncsian várjuk! —

Lapszemle.

Budapest, 1895. március 27.

A Magyar Állam XIII. Leó pápának az 1895-ik évi március hó 13-iki konzisztóriumában tartott allokuczióját közli a római szentegyház biborosaihoz, melynek első részében a Magyarországon életbe léptetendő polgári házasságra vonatkozólag azt mondja a szent atya, hogy tisztelni kellett volna azt a vallást, melynek Magyarország nevének dicsőségét és fennmaradásának alapját köszönheti.

A Hazánk a nyitrai épületes dolgok képviselőházi tárgyalásáról írván szükségesnek tartja a választókerületek beosztását; a cenzus leosztását, vagy legalább egyöntetűségét s e mellett a választások érvényét egy független bíróságra átruházni, nehogy a pártérdek legyen bíró a saját ügyeiben.

Az Egyetértés a tegnapi képviselőházi ülésről cikkezve azt mondja, hogy az nem elég, miszerint Tarnóczy ellen csak fegyelmi eljárást fognak indítani, az nem orvosolja a bajt, hanem az egész választási rendszert kell reformálni, mert ez a kormány soha sem fog tiszta választásokkal élni.

A Magyarország A nyitrai botrány cím alatt a nyitrai botrányos választás parlamenti tárgyalásáról írva azt mondja, hogy Drakulics Pál képviselő szerint ehhez hasonló botrányos választás egyetlen egy fordult még csak elő a magyar alkotmányos praxisban: 1884-ben Magyar-Láposon. Szolnok-Doboka vármegyében, báró Bánffy Dezső főispánja és személyes fővezérlete alatt. S úgy látszik neki, hogy ki ott állt a nyitrai választás kulisszái mögött, az csakugyan báró Bánffy Dezső volt. Elvárja a kormánytól és a szabadelvű párttól, hogy hozzájárul a függetlenségi és 48-as párt parlamenti bizottság kiküldetését indítványozó határozatához.

A Magyar Hirlap megtámadja Tarnóczyt azon vakmerőségéért, hogy a tegnapi képviselőházi ülésen megjelent, mérséklést elítéli azon képviselőket is, kik nem tudták magukat türtöztetni s inzultáltak Tarnóczyt.

A Budapesti Hirlap »Tettelt alkotmányosság« cím alatt az abszolútus állam káros hatását ismerteti, ezek szerint a hatalom csak hazugság, megvesztegetés, stb. által tartható fenn s jelenlegi politikai állapotaink azt bizonyítják, hogy ezek az eszmék Magyarországon uralkodókká lettek: mi majd szomorú következményeket vonhat maga után.

Német ösök ott tanyáztak
Partjain a szép Rajnának
Medve-bőrön bortól áztak
S mindig még egyet ívának.*

Fájdalom, be kell vallanunk: Bierhandl ur két hibát követett el. Először is kifürkészhetetlen okból azt hitte, hogy az ösnémeteket, akik mindig »még egyet« ittak, meg fogja örvendeztetni, zót buzdítani, e kiáltással »brávo öreg svéd!«, másodszor e buzdító szóval »brávo, öreg svéd!« elvakultan egy hölgynek ült a vállára, aki az északi komplement által úgy látszott, némileg sértve érezte magát. Az ösnémetek azután meg is kérdezték Bierhandl urat, még pedig elég nyomatékkal, ellátta-e folyó számmal tagjait egy véletlen szíjjelszóródás esetére? Nyilván igent mondott rá, mert az ösnémetek egy cseppet sem haboztak azután, hogy Bierhandl ur tagjait természetes összefüggésüktől megfosszák. Ez ugyan nem egészen sikerült nekik, dacára annak, hogy mindig »még egyet« ütöttek, mert résztvevő emberbarátok akadtak, akik Bierhandl ur jobbját felét megszabadították és elvitték, míg rosszabbik fele tudniillik egy élemedett felsőkabát, egy cipő, s egy felismerhetetlenségig megcsontított kalap darabjai a esatatóra maradtak.

*Es wohnten die alten Deutschen
An beiden Ufern des Rheins
Sie lagen auf Bärenhäuten
Und tranken immer noch eins.

A Nemzet azt igyekszik kimutatni, hogy Kossuth Lajos emlékének nem lehet törvénybe iktatni. — Kossuth Lajos emlékének eléggé megtisztelte a nemzet, temetésének gyászszertartása alkalmával és bár közgyűjtéssel, de emléksobrot állít neki. Sőt még legutóbb is, halálának évfordulója alkalmából, a kegyelet oly adóját rótta le neki a főváros és a vidék, a mely csak a nagy hazafiakat illetheti meg. — S ezzel teljesen elég van a Kossuth emlékének téve.

A Nemzeti Ujság Sarcasticus hangú cikkében a Bánffy kabinetet támadja s azt mondja, hogy most már tudja az ország, hogy miért nem fél Bánffy az általános képviselőválasztásoktól, hisz Nyitrával fényesen beigazolta, mint lehet 1000 ellenzéki szótöbbség dacára kormánypartit megválasztani képviselőnek.

A Pesti Napló abból az alkalmából, hogy Jancsó Benedek a dákoromán törekvések történetét megírta különös tekintettel a magyar szabadhágarczra, a munkát ismereti főbb vonalaiban s azt mondja, hogy okulni kell e könyvből a multakon s egyesült erővel elhárítani a fenyegető veszélyt.

A Pesti Hirlap »Botrány« cím alatt a tegnapi képviselőházi üléssel foglalkozik s nem csodálja sem a Tarnóczy intolenciáját sem az ellenzéknek felháborodását, mert szerinte mindez Magyarország jelenlegi közkerkölesi állapotának folyománya.

A Pester Lloyd az alföldi munkás nyomorról és a szociális kérdés megoldásáról cikkezik.

A Neues Pester Journal »Császár és kancellár« cím alatt a német parlament eljárását Bismarekkal szemben nem tartja tisztesnek s nagyon dicséri Vilmos császár eljárását, ki Bismarekot anynyira elhalmozta kegyével.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Március 27.

A tisztelt ház még mindig a nyitrai dolgokkal foglalkozott; de tagadhatatlan, hogy Latkóczy lemondása ügyes sakkhúzás volt a kormány részéről, mert nemcsak Tarnóczyt menti meg a parlamenti vizsgáló bizottság nagyobb szigorától, de egyúttal nagy mértékben

Több hónapi nehéz szenvedés után első kimenetele volt Bierhandl urnak midőn lábai ismét tapodták a szerencsétlenség e tanyáját. Levélben esküdött meg főnökének, hogy a jövőben lemond a szesz italok élvezetéről. »És ha ez önmagában véve fölötte nehéz földat« véghezvitelében ingadoznom« erősítő Bierhandl ur, »tessék csak az ajkam és a pohárszéle közt kiállott életveszélyre figyelmeztetni!«

Nem elég a papirosunk ama heves küzdelem ecsetelésére, mely Bierhandl keblében égett, dult, míg a kerítésre támaszkodva a kertbe tekintett. Hogy rövidebb legyünk: Bierhandl ur vereséget szenvedett. Megadta magát azon föltétellel, hogy csak egy pohárkával iszik. Kültta egy hajtasra, mely után azonban ereje visszatérését ünneplendő, még egy néhány-szor megtöltötte a pohárkát. Azután átölelt egy fát s így beszélt magában:

A nyugati külvárosban örvendeni fognak, hogy lábraállottam, vagy talán holtak hittetek telekőrök ti? Nem, én élek. Hadd ismerjen meg ravasz főnököm... nem tetszik a nyakravalóm hui nyegléje?! Eliszom még a fésűmet is, azt mondom? Hát láttál te már engem részegen, átkozott lében kanál, vagyok én valamikor ittas? Ki vele, ime itt állok, én régi svéd, vagy ösnémet, ahogy tetszik, te hitvány tintanyaló! (Fojtogatja a fát s boldogan eltántorog). Ohó hadd terjesszük el a kék köztársaságot legyező alakban, merre a világ, akkor aztán... félre az utból ti őrei a rendnek és biztonságnak,

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A kettős-látás.

Pótl. E. után: Dr. Margitai.

Egy kertkerítés. A halványuló haraszt mellette buvik, mintha menekülni akarna a szél nedves-hideg leheltétől. A töredezett léceken, a vadszőlő-indáktól immár megfosztott vasdrótokon át be lehet látni a kertbe. Odabenn lehullott levelek kergetőznek, járnak táncot a fatörzsek körül, melyekről még itt-ott alálógna az étlapok, koncerti meghívók foszlányai. Pusztán állanak a meztelen asztalok ferdén megdőlvé — szomorú látvány, — a fehérre festett faszékek csomónként lánczokkal vannak összekötve, mintha attól félne a gazda, hogy azok, méltatlankodva a mód felett, melyen az emberek velük érintkeznek, eltálnak illanni. Szomorú szürkeség a kerti fák ingó koronái; sáros, elhagyott ut e kerítés mellett; mélabus kintorna hangok az elmosódott háztenger távolából: ime így találta Bierhandl ur kedves vendéglőjét, melyet oly különös módon hagyott utoljára, szép langyos tavaszi időben. Nem ismerte az embereket, kik akkoron egy mellékasztalnál ültek, de már az első pillantásnál nagyon tetszettek az ő hü német szívének, még pedig azon az ösnémetektől örökölt nemzeti kötelesség hű teljesítése következtében, amely az e pompás student-dalban nyer kifejezést:

csökkentette a közvélemény nagyfokú megbotrányozását.

A kormány még tovább is ment az engedékenységekben, midőn egy másik megyének közigazgatási bizottságát delegálja az érdekelt nyitrai helyett. Ezzel a nagylelkűséggel úgy sem sokat kockáztat, mert bizonyára bármely — a kormány által választandó — megyei közig. bizottságnak könnyebb kihuzni a méreg fogait, mint az ellenzéki képviselőket akik esetleg bejutnának a parlamenti vizsgáló-bizottságba.

A tárgyalás vége egyébiránt még mindig nem érkezett el, midőn e sorokat írjuk, és kétségtelenül meg sokáig és többször fogja a közvéleményt foglalkoztatni.

*

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Esterházy Kálmán gróf, Bartók Lajos.

A kormány részéről: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések után

Bánffy Dezső báró miniszterelnök betérjeszti a korona egyik ősnének megválasztásáról szóló törvényjavaslatot

Az igazságügyi bizottsághoz utasítatik.

Következik a napirend:

A nyitrai választásra vonatkozó elnöki bejelentés fölött való további tanácskozás.

Batthyányi Tivadar gróf: A vita anyagának felsorolásával kezdi beszédét. (Bánffy Dezső báró mosolyog.) Bánffy Dezső báró jobban tenné, ha nem mosolyogna, hanem a képviselőházi igazolványoknak érvényt szerezne. (Nagy zaj a jobboldalon. Zajos éljenzés a baloldalon.) hogy a képviselői igazolványt ne mondják smarnnak. (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Csak elismerését és tiszteletét fejezheti ki **Latkóczy Imre** államtitkár ama ténye fölött, hogy nem fogadta el a nyitrai mandátumot, amelyhez annyi piszok és szenny tapad. A belügyminiszter azt mondta, hogy Tarnóczy választási elnök ellen a fegyelmi vizsgálatot megindította. Ez igen szép dolog, de ő megvallja, hogy ebből a fegyelmi eljárástól mit sem vár. Ugyisint nem tűr semmi reményt a vizsgálathoz sem, ha azt a nyitrai közigazgatási bizottság ejti meg. Ha a kormány nem hajlandó beleegyezni abba, hogy a nyitrai választás ügyében delegált bíróság vezesse a vizsgál-

félre az utból ti kémekek, spionok, spitzlik, vagy szétléplek benneteket!...» (Dühösen támad majd eszméletlenül földre hanyatlik.)

Két héttel később **Bierhandl ur** halványan és félénken jelenik meg a bíróság előtt. Bevádolták, hogy szóval és tettel bántalmazott egy rendőrt.

— Van szerencsém jó reggelt kívánni, — hebegi **Bierhandl ur** — tessék megbocsátani, hiszen én önkényt vádolom magamat. Lábbadozó voltam s ittam egy keveset, bántott a két rendőr megjelenése, akik erővel meg akartak fogni s be akartak kísérni...

— Ön téved. Látom beszédéből, hogy mennyire ittas volt; mert hisz önnek csak egy rendőrrel volt dolga, akit mámorában megketőzve látott.

— Ne tessék mondani, az lehetetlen.

— A rendőr maga is megmondhatja.

Bierhandl ur ennek értelmében szembesítetik s azt hallja, hogy csakugyan egyetlen rendőrrel volt dolga. Egy darabig nézi a rendőrt, azután szemérmes szégyenkezéssel így szólott:

— Azért tartottam hát őket i k r e k n e k!

Bierhandl ur végül 10 forintnyi pénzbüntetéssel figyelmeztetik elég keservesen az »önmagában véve nehéz földatra,« amelynek további életét szentelje.

latot s ítélkezzék, akkor inkább a kormány ejtse el az egész eljárást s ne tegyen semmit. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A törvényt azt mondja, hogy a bíróságok tagjai semmi kortes összejöveleteken részt nem vehetnek, agitációt semmi irányban ki nem fejthet, pártoskodást nem üzhet. Nyitrán mégis mit tapasztalunk?

Bemutat egy plakátot, melyet a törvényeszéki elnök irt alá s a melylyel a szabadelvű választókat értekezletre hívja össze. Kérde, hogy mire való a törvény, ha azt maguk a bírák sem tartják meg.

Párhuzamot von a csáktornyai és a nyitrai választás között. A két választás között olyan nagy a hasonlóság, hogy ő midőn a nyitrai választás adatait elvonta, első sorban azt gondolta, hogy a csáktornyai választás adatait vette el tőle valaki s tette közzé a sajtóban. (Nagy derűtség.)

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a tárgytól nagyon eltér. (Nagy zaj. Felkiáltások: Ohó!)

Batthyányi Tivadar gróf: Csupán csak azért említi föl a csáktornyai választást, hogy analógiát vonhasson a nyitrai választás és a között, mert ez a két választás jellemzi a Bánffy Dezső báró miniszterelnök választási rendszerét. (Öriási zaj.)

Azt mondták már hetekkel a választás előtt úgy Nyitrán mint Csáktornyan, hogy a papok izgatnak, fanatizálják a népet. (Nagy zaj.)

Kérde a kormányt, hogyha csakugyan izgatnak, miért nem fogadta el s záratta el az izgatásokat. (Öriási zaj.)

Igen, történtek izgatások, de a kormány érdekében, a katolikusok ellen. Az olyan manőverekről meg nem is akar beszélni, aminő például Csáktornyan történt, ahol a néppárt jelöltjére, Major urra ráfogtak, hogy ő a székesfejervári Majer zsidó bátyja. (Nagy derűtség.)

A kormánypárt kortesei nem állották ő felsége nevét sem bevinni a választási küzdelmekbe. Csáktornyan plakátokon hirdették, hogy a királyt sérti az meg, aki **Wlassicsra**, ő felsége miniszterére nem szavaz. Nyitrán már szerényebben csinálták, de ott is történt hivatkozás ő felsége nevére.

Nagyon sajnálja, hogy már nem remélheti hogy **Wlassics** kultuszminiszter is ép úgy leteszi mandátumát, mint letette **Latkóczy Imre** államtitkár. (Zajos éljenzés.)

Bethlen Bálint gróf: Nem akar hosszasan a szőnyegen forgó ügygyel foglalkozni, hisz azon képviselők, kik a választáson jelen voltak, úgy is eléggé megvilágították a nyitrai dolgokat.

Szerinte az a kérdés, hogy letette-e **Tarnóczy Gusztáv** választási elnök az esküt, vagy nem? Ha nem tette le, akkor a választás érvénytelen; ha pedig letette, akkor **Tarnóczy** egy egyszerű esküszegő, nem érdemli meg, hogy a ház vele foglalkozzék.

Csak üdvözölheti **Latkóczyt**, aki nem fogadta el e piszkos mandátumot, de ha el isfogadta volna, ő ez oldalról felteszi azt, hogy lett volna bátorsága megakadályozni szándékában. (Zajos helyeslés.)

Perczel Dezső belügyminiszter csak röviden kíván szólni. Sághy Gyula cinizmussal vádolja a szabadelvű pártot. Azt hiszi, hogy nagyobb cinizmus van **Drakulics** beszédében, aki tegnap azt mondta, hogy sokan hamis mandátummal jutottak be a házba. (Nagy zaj. Elnök csenget. Felkiáltások: Igaz! Ugy van!)

Tegnap felszólalásában jelezte álláspontját. Ő is a mellett van, hogy a nyitrai választási ügyéken szigorú vizsgálat indíttassék. Sokan kifogásolják a nyitrai közigazgatási bizottság tagjainak kiküldését a vizsgálat megejtésére. Neki erős meggyőződése, hogy a nyitrai bizottság is kifogástalanul teljesítene feladatát, de hogy a közvéleményt minden tekintetben megnyugtassa, nincs kifogása az ellen, hogy a vizsgálat megejtésére egy másik megye közigazgatási bizottsága küldessék ki. (Nagy zaj a baloldalon. Elnök csenget.)

Az ellenzék különben minden időben kész olyan vádakra, aminőkkel jelenleg pártját és a kormányt illetik. (Nagy zaj.) Utal a 92-iki választásokra. Akkor **Szapáry Gyulát** vádozták azzal, amivel jelenleg **Bánffy Dezső** bárót illetik. (Öriási zaj.) S ez így volt és így lesz örök

időig! (Nagy mozgás a baloldalon.) A kisebbség mindig elégedetlen lesz.

Ismétli, nem osztja az ellenzék aggodalmát, de nincs kifogása az ellen, hogy az ügy megvizsgálására egy más megye közigazgatási bizottsága küldessék ki. (Felkiáltások: Pestmegyét kell kiküldeni.) Kéri a házat, járuljon hozzá indítványához s ejtse el **Helli Ignác** határozati javaslatát. (Felkiáltások: De megszávazzuk.)

Batthyányi Tivadar gróf személyes kérdésben szólal föl s a jobboldal éktelen lármája között a belügyminiszternek személyére vonatkozó szavait visszautasítja.

Perczel Dezső belügyminiszter rövid magyarázó szavai után

Makkfalvay Géza szólal föl. A választási visszaélések elvezettek bennünket Nyitráig, ahol az alkotmányos szabadságot arczulesapták. (Nagy mozgás a jobboldalon.) Minden jóízű ember undorral fordul el azoktól, amik Nyitrán az alkotmányosság czégre alatt történtek. Nem igen barátja annak, hogy a rendes törvényes eljárástól eltérjenek, de a jelen esetben pártolja **Helli Ignác** hat. javaslatát, mert a nyitrai botrányokat nem lehet fegyelmi eljárással elintézni. (Zajos helyeslés.)

Serbán Miklós: Azért szólal föl, hogy alkalmat adjon a miniszterelnöknek, hogy magát a súlyos vádaktól tisztázza, (Zajos derűtség) s kimáshasson ebből a sarokba szorult vitából.

A románoknak nincs alkalmuk, de nincs is meg a lehetősége, hogy az alkotmányos életben részt vehessenek. A választó kerületek beosztása igazságtalan s a cenzus oly magas, hogy a románok legnagyobb része választói joggal nem is bírhat.

S ha látjuk, hogy magyar kerületekben, magyar jelölttel szemben oly botrányos dolgok mennek végbe mint Nyitrán, elképzelhető, hogy mik történnek e nemzetiségi kerületekben nemzetiségi jelölttel szemben.

A nyitrai választás legfényesebb bizonyítéka annak, hogy Magyarországon miképen tartják tiszteletben a politikai jogokat.

Kérde a miniszterelnököt, hogy főispánsága alatt a nemzetiségi törvény paragrafusaiból hányat tartott meg?

Áttérve a nyitrai választásra, egy cseppet sem csodálkozik **Tarnóczy** eljárása fölött. **Tarnóczy** megirigylte **Bánffy Dezső** báró érdekeit, melyeket mint főispán **Besztercze-Naszódon** szerzett. Hiszen a zsarnoksághoz nem szükséges sem én, sem pedig tudomány.

Elfogadja **Helli Ignác** hat. javaslatát.

Polónyi Géza: Megvallja, hogy itt a nyitrai választás egy cseppet sem izgatta föl. Mert hiszen mikor **Bánffy Dezső** báró miniszterelnök lett, ő már akkor tudta, hogy ilyen választásokat is fognak tárgyalni, csak azt nem tudta mikor? (Nagy derűtség.)

A nyitrai választási botrányok nagyságát már az is feltűnteti, hogy **Latkóczy Imre** államtitkár be nem várva a vizsgálat megindítását, leköszönt a mandátumról; pedig **Latkóczy** elfogadott már egy olyan mandátumot is, melyhez véres emlékek fűződtek.

Örömet fejezi ki a fölött, hogy épen **Helli Ignác** nyújtott be egy oly indítványt, melyet az ő pártjuk akart benyújtani. (Nagy zaj.) Úgy látszik, az a baj, hogy nagyon objektive tárgyalom az esetet. (Derűtség.) Csodálkozik azon, hogy az igazságügyminiszternek nincs egy szava sem akkor, amidőn oly választási plakátokat mutatnak be a háznak, amely alá egy törvényeszéki elnök és egy törvényeszéki bíró neve van aláírva. Az igazságügyminiszternek nincs egy szava sem, hanem elpárolog a teremből. Sürgeti a törvénytelen megtorlását.

Ivánka Imre: Szilágyi nem tűrte volna!

Polónyi Géza: Hivatkozik a házszabályokra, melyeknek dispoziciói azt rendelik, hogy oly esetben, midőn a választások alkalmával bűntetendő cselekmények merülnek fel, a bíráló bizottság az iratokat köteles áttenni az illetékes büntető bírósághoz még az esetben is, ha a kérvény, melylyel a mandátum megtámadtatott, visszavonatik. Ezt megköveteli a parlament s a bizottság méltósága és tekintélye is. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Latkóczy lemondása folytán ez az eset már nem állhat be, tehát hozzájárul **Helli Ignác**

hat. javaslatához s követeli a parlamenti bizottság kiküldését. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A választási visszaélésekkel nem akar bővebben foglalkozni, pedig számos részlettel szolgálhatna. De ami Nyitrán történt, az páratlan vakmerőséggel és mondjuk butasággal lett keresztül vive. (Zajos helyeslés.)

Fényes nappal, az ország szeme láttára olyat tenni, mint a minő Nyitrán történt, ahhoz valóban páratlan butaság kell.

A kasszabetörőket mindaddig nem fogták el, míg sikátorokban dolgoztak, de azonnal nyakon csípték őket, mielőtt a váci-uteza egyik üzletébe törtek be. (Zajos derűtlenség.) Így jártak azok a tisztelt urak is Nyitrán. (Nagy derűtlenség.)

Kérdi, hogy mi volt annak indító oka, hogy egy budapesti fecskendő gyárost küldtek le Nyitrára választási elnöknek?

Ő nem szándékozik Tarnóczy dolgaival foglalkozni, mert nem szeret szenvedni ládát nyitogatni.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy inparlamentáris kifejezést ne használjon.

Polónyi Géza: Tudja nagyon jól, hogy miért lett Tarnóczy választási elnök. Egyszerűen azért, mert Tarnóczy már az iskolázott fajta választási elnökök sorába tartozik. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Sürgeti azon levél írójának kinyomozását, melyben Zichy János grófnak a jelöltségtől való visszalépését jelentették.

Egy hazafias társaság, tiszteletre méltó férfiak, társadalmi uton már évek óta küzdenek a panszlavizmus ellen és mondhatni sikerrel; most azonban ismét ébredezni kezd a panszláv szellem s annak ébredését nem csekély mértékben elősegíti a kormány erőszakoskodása, a hatóságok tulkapásai; hisz az igazságtalanság csak az izgatók malmára hajtja a vizet. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Az igazságot felderíteni másképp nem lehet, csakis úgy, ha a ház a kebeléből bizottságot küld ki. Elfogadja Helli Ignác hat. javaslatát. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

NAPTÁR.

— Március 28. —

Csütörtök. Róm. kath. Sixtus pp. Prot. Gedeon. Gör. kel. márc. 16. Fabinus. Izr. Nisau 3.

Nap kel. 5 óra 33 p., nyug. 6 óra 7 perc. Hold kelte 6 óra 1 p. nyug. 8 óra 43 p.

Márc. 29. 30. Fősorozás Nagyváradon.

" 31. Bihar megyei és nagyváradai népnevelési egyet közgyűlése.

Ápril 2. Folytatólagos sorozás Nagyváradon.

" 5. Katonai lövésár Nagyváradon.

" 7. A kerületi betegsegélyző egyet ülése.

" 16. Zárhatáridő a László malom új részvényeinek jegyzésére.

Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-uteza,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-uteza,
Sonnenfeld Adolf papírkereskedésben Fő-uteza,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papírkereskedésben Uri-uteza,
Pauker Dániel papírkereskedésben Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésben Szent-János-uteza,

Mezey János fűszerkereskedésben Körös-uteza,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-uteza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A primási udvarból.** Vaszary Kolos bíboros hercegprimás a jövő hét közepén egész udvarával Esztergomba utazik, ott tölti a husvéti ünnepeket és április vége felé hosszabb időre visszajön Budapestre. A hercegprimás hosszabb kihallgatáson fogadta Dessewffy Sándor csanádi püspököt és Komlóssy Ferenc tankerületi főigazgatót.

* **Távirat az áradásról.** Tegnap következő távirat érkezett az alispáni hivatalhoz: Gyanta-Széplak községének egy része és határa az éjjel egy méter magas víz alatt állott. A lakosságban nagy a rémület. Két órától kezdve a Körös apad, ugyanis de borzasz-

tóan mossa a földeket. Hétolnyi széles területet mosott el a község szélén levő telkekből. A veszély nagy; segítséget kérünk. Varga András, bíró, Pincze, lelkész. Ezzel kapcsolatban jelezzük, hogy Feketetőn is nagyon árad a Körös és az alispán elrendelte az óvintézkedéseket.

* **A Zichy-expediczió régiségbuvára.** Zichy Jenő gróf expedíciója április közepén indul belső Ázsiába a magyarok őshazájának nyomait kutatni. Az expedícióban részt vesz több szaktudós, köztük mint régiségbuvár Wosinsky Mór szegzárdi esperes-plébános, a ki már elutazott Arkoban időző püspökhöz, távozási engedélyt kérni tőle.

* **Br. Rosner Ervin Nagyváradon.** Báró Rosner Ervin volt hontmegyei, jelenleg máramarosi főispán, ki tizenegy éven át, egész 1889-ig a nagyváradai kir. jogakadémia tanára volt, tegnap éjjel Máramarosszigetről Nagyváradra érkezett s itt a Rimanóczy-szállodában vett lakást. Idejövételének célja nagyváradai ismerőseinek meglátogatása és több magán ügy elintézése volt. Br. Rosner a délelőtt és délután folyamán látogatásokat tett a volt és a jelenlegi főispánnál, a polgármesternél, a kir. jogakadémia igazgatójánál, a Nagyváradai Takarékpénztárban, melynek egyik igazgatója volt, volt tanártársainál, a jogakadémián, a hol több mint másfél óráig időzött stb. Délben Sal Ferenc polgármesternek volt vendége, este pedig a 7 órai gyorsvonattal Kolozsvárra utazott. — Este számos barátja kísérte ki a vasúti indóházba, kiknek ismételtén kifejezte örömet a város szép haladása felett.

* **Egy ügyvéd elfogatása.** A budapesti kir. ügyészséghez egy idő óta seregestül érkeznek a feljelentések sikkasztás czimén Fein Ignác dr. budapesti ügyvéd ellen. Az ügyvédek által feleikkel szemben elkövetett sikkasztás a polgári törvényszék elé tartozván, a legtöbb feljelentés az ügyvéd ellen oda érkezett. Ot feljelentés olyan sikkasztásról szól, melyeket az ügyvéd bizonyos célra vett át feleitől. E feljelentések folytán Drill Béla vizsgálóbíró maga elé idézte Fein dr. a ki a kir. ügyészség egyetértésével vizsgálati fogságba helyezte a hűtlen ügyvédet. Fein dr. letartóztatás ellen fellebbezést jelentett be.

* **Szándékosan?** Azt írja a »Szabadság« a Szigligeti-társaság vasárnapi ünnepélyéről adott referációjában, hogy Sas Ede elbeszélése »pályadíjmentes«. Már ha sok tűzmentes házfédél és Wertheimszékény tönkre ment a tűzben: az a bizonyos elbeszélés is nyerhetett pályadíjat. — Nekünk inkább az ismeret és azon kifejezésére van észrevételünk, mely szerint ez az elbeszélés »lélektanilag gondosan kidolgozott rajz!« Mi úgy tudjuk, hogy az az istenkáromlás, melyre lapunk referense rámutatott, s melyet itt nem ismételhetünk, inkább arra enged következtetni, hogy a szerző egyéb tanokon kívül legkevesebbet gondol a lélekkel s annak tanával.

* **Felrobbant vízvezeték.** Különös, eddig még teljesen meg nem magyarázott katasztrófa szerű eset történt Buda-Ujlakon. A bécsi utnak egy huszonöt-harmincz négyszög méternyi területe az ujlaki katolikus templom főbejárata előtt, a szemközti épült emeletes községi elemi iskola téglaburkolatos kerítésének tözsomszédságában óriási detonációval a levegőbe röpült s a következő pillanatban méternél magasabb víztömeg lepte el az egész környéket. A robbanás olyan erős volt, hogy az uteza gránitkö-burkolata 3—4 méter magasságban röpült szét az utcának majdnem egész szélességében. A burkolat alatt levő kavicsos földtömeg nyomon követte a magasba röpülő kődarabokat s nagy mélyedés maradt a helyén. Valóságos tenger képződött az uton, amely itt-ott az épen maradt kövezetet is megbontogatta. A vízárdat széle egyik felől a templom oldalát, másik felől az iskola kőfalkerítését ostromolta, középen pedig nagy zuhatagokban omlott a Szépvölgy-uteza nyílt esatornájába, amely a Dunához vezet. Minthogy

kétségtelen volt, hogy a vízvezeték főcsövét érte a veszedelem, azonnal értesítették a vízvezetéki igazgatóságot, de mégis eltelt egy jó óra, amíg a főcsövet elzárhatták.

* **Hymen.** Mezey Ferencz kómádii gazdálkodó a napokban jegyezte el Fodor Katinka kisaszonny, Fodor Jakab 1848—49-es honvéderőnaggy művelt leányát.

* **Beomlott székesegyház.** Velenczéből táviratozzák, hogy a Gazette di Venezia jelentése szerint a Catania melletti Mirabella helységben borzasztó szerencsétlenség történt. Az istenitisztelet alatt beomlott a székesegyház, valamennyi jelenlétét maga alá temetve. Eddig nyolcz embert holtan, huszat pedig súlyosan sérült állapotban huztak ki a romok alól. A mentési munkálatok csak nagyon nehezen haladtak előre, mivel mindig új falrészek dőlnek be. Attól tartanak, hogy már alig fognak előre akadni.

* **Kinevezés.** Ritoók Zsigmond a kir. tábla elnöke Fekete Izidor törvényszéki aljegyzőt a kir. táblához tanácsjegyzőnek osztotta be.

* **Megőrült pénztáros.** Makón, nagy részvétet kelt Gala mb Péternek, a városi árvaszék pénztárosának tragikus végzete. A szerencsétlen embert tömérdek anyagi gondja és megrongált egészsége az örülésbe vitte. Pár nap előtt egy reggel felkelt ágyából és kést fogva, meg akarta ölni a feleségét, két leányát és önmagát. Két rendőr és még négy más ember alig bírta a különben gyenge testalkatu dühöngő embert megfékezni. Rokonai még az nap Budapestre szállították a lipótmezei örültek házába.

* **A Körös rakonezatlankodik.** Azt hitük még pár nappal ezelőtt, hogy beköszöut a kikelet anélkül, hogy a mi kanyargó, sokszor haragos Körösünk galibát csináljon. Ebben a feltevésünkben ezuttal erősen csalódtunk, mert tegnapra virradó éjjel anyira megdagadt, hogy a rendőrségnek is, meg az árvédelmi bizottságnak is (Rátkay) dolgot adott. Mert z ügyeletes rendőrbiztos jelentése szerint a ligetnél az említett időben áthágta már a partot és hat rendőrt kellett azonnal a helyszínére kivezényelni, hogy az örséget teljesítő tüzoltóknak segédkezzenek a mentési munkálatokban. Kiss József lakását tegnap reggel négy órakor kiűrtették, mert víz alá került. Azután apadás állott be; hogy meddig tart ez a kedvező állapot, sejteni sem lehet, mert a körösméntéről mindenünnen áradást jeleznek és a havasokon is nagy még a hó. Mindenesetre meg kell tenni mindent, nehogy a veszély készületlenül találja az árvíz alkalmával rendesen és leginkább szenvedni szokott porondiakat.

* **A 25. §. Lengyelországban.** Mult vasárnap a lembergi egyetemi hallgatók is szerfelett népes gyűlést tartottak, az egyetem rektorának Cvilinszki doktornak elnöklete alatt. A gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy csatlakozik az osztrák diákságnak a második szolgálati év megszüntetésére irányuló mozgalmához és ezenfelül ugyancsak ez irányban a lengyel klubnál, valamint a rutén képviselők klubjánál kérvényezni fog. Az e célra kiküldött bizottság elnökévé maga a rektor választotta meg.

* **Gyászjelentés.** Gedeon Ferencz a maga gyermekei, menyé, valamint unokái s az összes rokonság nevében szomorodott szívvél tudatja, hogy szeretett kedves fia, a legjobb testvér, sógor és rokon Gedeon Ágoston ügyvédjelölt, több évi szenvedés után s a haldoklók szentségének feladatása mellett f. évi március hó 27-ik napján reggeli 2 órakor meghalt. A boldogult hideg tetemei folyó hó 28-ik napján d. u. 4 órakor fognak a régi posta-uteza 357. sz. a házból a várad-olaszsi sirkertben, a róm. kath. egyház szertartásai szerint, az örök nyugalom-

nak átadni. Az engesztelő szt. mise-áldozat folyó hó 29-ik napján d. e. 10 órakor fog váradoszi plébánia-templomban az egek urának bemutatni. Nagyvárad, 1895. március 27. Nyugodjék békében!

* **Százesztendő asszony.** Néhány nappal ezelőtt temették el Nikolsburgban dr. Pisk Lajos bécsi ügyvédnek nagyanyját, Deutsch Rebekát. Az elhunyt még a múlt század végén 1794-ben született, tehát már túlhaladta századik évét. Halálát 9 gyermeke, 65 unokája, 95 dédunokája és 22 szép-unokája gyászolja. Szépunokáinak legidősebbike nemrégiben töltötte be a 14. életét.

* **Walser és a nagyváradai kövezet.** Köztudomás szerint a vízvezeték Walser-czég, szerződés szerűleg köteles a csövek elhelyezése után az utcák megbontott kövezetét helyreállítani. — Hát hiszen úgy látszik helyreállította, de oly rosszul, hogy most a csövek hosszában a lazán behányt föld lesüllyedt s ez árkok mind megannyi kerék- és ruganytörő és derékropogató kottyanót képeznek. — Az illetékes hatóság nagyon lekötelezné, ha nem is a kovácsokat, kerékgyártókat, de mindenesetre a kocsikázó közönséget, ha teljes érvényt szerezne a vállalkozó czég kötelezettségének. Így szól az egyik levél, melyet tegnapelőtt kaptunk. A másik, melyet tegnap küldtek be hozzánk, még érdekesebb és hangzik eképen:

A Kőfaragó-utca mizériái. A tekintetes szerkesztőség már több ízben felhívta az illetékes körök figyelmét a Kőfaragó-utcai botrányos kocsitúra, melyet a vízvezetéki csövek lerakása alkalmával úgy össze-vissza turkáltak, hogy azon valóságos Istenkisértes kocsival végig haladni. Nem kevesebb mint 14 órási kátyu éktelenkedik az utca közepén, úgy hogy valóságos csoda számba megy, hogy eddig még komolyabb baleset nem történt s hogy eddig is csupán csak 16 ember harapta le a nyelve hegyét, kik elég merészek voltak sebes hajtásban végig kocsizni az utcán. — Ugy tudom, hogy a Kőfaragó-utczán lakik az egyik városi tanácsos is, kinek közvetlen tapasztalatai vannak a fentebb említettekben.

Mi pedig újólág kérjük, illetve követeljük azoktól, kikhez a dolog tartozik, hogy e botrányos állapotokat szüntessék meg, annyival is inkább, mivel ennyit csak elvárhat az adófizető közönség.

* **Egy híres ügyvéd halála.** Elischer Boldizsár fővárosi ügyvéd, a ki váltóügyekben valamikor elsőrendű kapacitás volt, meghalt. Az elhunyt mint Göthe-tanulmányozó is híres volt s párját ritkító gyűjteményt szerzett magának Göthe-relikviákból. A boldogultban dr. Elischer Gyula a híres nőgyógyász nagybátyját gyászolja.

* **A hullámok közül kimentett gyermek.** Tegnap délben hajmeresztő jelenetnek voltak szemtanúi a Körös áradását figyelő emberek. Egy 10—12 évesnek látszó gyermek a nagy hid közelében kikötött egyik csónakba lépett. — Az áradat hullámaintól ide-oda ringatott csónakban a fiúcska elvesztette az egyensúlyt és a vízbe zuhant. Szerencséjére akadt két bátor férfi, akik segélyre siettek és kimentették a halál torkából. A derék, életmentő urak emberek B. L. és D. G. voltak, akiknek kívánságát figyelembe véve, csak nevük kezdő betűit írjuk ki.

* **A kecskeméti Tisza Kálmán.** Beállt a kecskeméti kapitánysághoz egy subás atyafi.

— Mögkövetöm a tekintetős urat, de én bizony tegnap este egy kicsit nyakba voltam s aztán ilyen állapotban kedvem kerekedett ferblizni. A bor mindjobban a lábamra tekerődött, míg a fejem is neheződött, úgy, hogy elaludtam. Mikor fölébredtem, nem volt a pénzöm sehol. Az a panasom, mögkövetöm, hogy a kikkel ferbliztem, a Kátai Kis Palkó, míg a Tisza Kálmán lopták el.

Délután már Kátai Kis Palkó meg Tisza Kálmán is a kapitány előtt áll.

— Te vagy az a Tisza Kálmán? kérdi az utóbbiból.

— En volnék — felel a nyurga suhanczle-

gény. — Böcsületös nevem ugyan Nagy Kálmán, de hát a czimborák elneveztek Tisza Kálmánnak.

Tagadott mindent. A kapitány türelme véget ér:

— No majd kiveszi belőled az igazat a királyi ügyész ur!

A legény meg odavágja:

— De ott is tagadok ám. Nem azért hívnak engem Tisza Kálmánnak!

* **A vámfelügyelő nyugdíjazása.** Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester Missuray Ágoston vámfelügyelőt folyó évi április 1-től szolgálatától felmentette s nyugdíjazása iránt a nyugdíjbizottságot megkereste. Egyszersmind az ekként megüresedett vámfelügyelői állásra Beczka Arthur eddigi vámallenőrt nevezte ki, eddigi buzgó szolgálatának elismerése mellett.

* **Halálos párbaj leányok közt.** A spanyol fővárosban, Madridban pár nap óta egy különös párbaj képezi a közbeszéd tárgyát. Két huszéves, szép dohánygyári munkásleány halálosan meggyűlölte egymást egy férfi miatt, a kit mind a ketten szerettek. Tegnapelőtt, mint egy távirat jelenti, közös megegyezéssel kimentek egy vendéglőbe Madridon kívül, s ott, miután együtt megebédeltek, bezárkóztak a szobájukba. A zárt szobában övig lemeztelenített testtel szembeálltak és élesre köszörült konyhakésekkel, az ugynevezett navajákkal, elkeseredettek megtámadták egymást. A véres küzdelemben oly nehéz sebeket ejtettek egymáson, hogy egyikük azonnal meghalt, a másik pedig néhány óra múlva kiszivedett.

* **Ülések.** »A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület« választmánya ma délután öt órakor a muzeum helyiségében ülést tart. A pénztárnok jelentésén kívül az ülés főtárgyát Hadady Dániel kertrendező kérényre fogja képezni. Hadady az új muzeum-épület körül fűvészkertet óhajtana létesíteni s kéri az egyesület beleegyezését és támogatását — Biharvármegyei kórházi igazgató választmánya folyó évi március hó 30-án délután 3 órakor a vármegyeház kistermében szintén ülést tart, melyre felhívjuk az érdekeltek figyelmét.

* **Nincs többé öregség!** Kis-Csepesen, turócsmegyei községben legalább nincsen. — Ebben egy 78 éves asszony és egy 82 éves ember nem állhatván ellent szerelmi szenvedélyüknek, elhatározták, hogy egymáséi lesznek. A szándékot tett követte, a mennyiben jegyet váltottak annak rendje és módja szerint. — A szerelmes vőlegény naphosszat enyelgett imádoztával s e közben már az esküvő előtti nap is elérkezett. Ezen a napon a vőlegény beszélgetés közben előhozta, hogy majd, ha egyetmást beszereznek Turóc-Szent-Márton városában, az alkalommal fölmehetnek a telekkönyvi hivatalba is, hogy az asszony birtokoskáját ő rá átirathassák. Ebből az asszony azt látta, hogy csak a pénzéért akarják elvenni, fölmondott legott a vőlegénynek s még az nap értesítette Ruttkán lakó másik imádoztóját, hogy holnap jöjjön a lakodalmat megtartani, mert a rétes már megsült. A versenytárs mohón kapván az alkalmon, a jelzett napon megjelent s a lakodalmat megtartották.

* **A színház terve.** Az állandó színház építése tárgyában a törvényhatósági bizottságtól nyert felhatalmazás folytán a tanács megkereste tegnap Felner és Helmer bécsi czéget, hogy a színházfelépítésére vonatkozó terv elkészítését vállalja el s a tárgyalás megindítása végett képviselőjét küldje ki.

* **Kitiltott szimuláns.** Kozsár János temes-rékási illetőségű, 28 éves, nőtlen helynélküli mészáros legényt a belügyminiszter az ország kórházaiból kitiltotta, mert különféle betegségek ürügye alatt ette a betegkosztot, miáltal az illetőségi törvényhatóság betegápolási alapjának nagymérvű kiadásokat okoz. Az

utóbbi időben gyakran érkeztek hasonló tartalmu rendeletek, ami azt mutatja, hogy a szimulálás megélhetési móddá kezdi kinőni magát.

* **Kitüntetett városi tisztviselők.** Malász József h. pénzügyigazgató meglehangu levél kíséretében tudatta tegnap Novák János és Markovits Sámuel számtisztekkel, hogy a pénzügyminiszter 1894. évi sikeres működésüket előismerésével, köszönetével tüntette ki s egyszersmind őket jutalomban is részesítette.

* **Megölt földbirtokos.** Kis-Körösről írják, hogy Oroszi György eszabari, pestmegyei földbirtokost juhásza, Onodi István agyonütötte. A juhász későn fogott hozzá a juhok etetéséhez, azért gazdája, aki különben is ideges ember volt és cselédeit minden csekélységért verte, ráütötte. Onodi erre vasvillát ragadott és úgy ütötte fejbe Oroszit, hogy az szörnyet halt. A gyilkos, tettének elkövetése után, nyomban elmenekült és feleségét is magával vitte. A vizsgálatot a kis-körösi járásbíró már megindította.

* **Helyettesítés.** Dr. Beöthy László Gesztesi Ödön városi díjnokot a Magyar Jenő számtiszté történet választása folytán megüresedett ideiglenes számtiszté teendői ellátására helyettesítette.

* **Ember-kereskedés.** H.-Böszörményben Mocsár Bálint és neje a »legsötétebb Afrikából« mutattak be egy képet — az emberkereskedést. Nevezettek ugyanis előbb az iskola előtt, majd a zöldség-vásárban árultak egy »örökbe fogadott« szép, egészséges, 5 éves leánykát summa-summárum — 20 frtért. A gyermek a népcsődülettől megijedt s sirni kezdett, mire a gyöngéd nevelő apa pálinkát itatott vele. A körülállók kérdésére előadta, hogy szerződés szerint a gyermeket Czégény Bálintné, Bodnár Zsuzsánnától vették át s a gyermek neve: Rebeka.

* **Építő iparosok közgyűlése.** A nagyváradai építő iparosok társulata az ipartestület helyiségében a jövő április hó 15-én délelőtt 10 órakor rendes közgyűlést tart.

* **Rablótámadás egy vasuti kupéban.** A kassa-oderbergi vasut egyik kupéjában, míg a vonat egy alaguton haladt át, Balogh Ferenc mezővárosi diákot két ismeretlen utitársa megtámadta. Heves dulakodás után, miközben Balogh az egyik rablót késével megsebesítette, elrabolták tőle a tárczáját. A mint a vonat az alagutból kiért, Balogh meghuzta a vészjelzőt, s a két rablót elfogták.

* **Megint a „Vulturul.“** A »Vulturul« című, helyben román nyelven megjelenő élezip lap ismét szerkesztőt cserélt, a mennyiben meg nem egyezés folytán annak felelős szerkesztését Deseanu P. Adriántól a régi szerkesztője Ardelean Jusztin vette át.

* **Hamis pénz, hamis fog.** Biró: Ön a fogorvosnak, teljesített szolgálatai fejében egy ötvenest adott.

Vádlott: Igen.

Biró: De az az ötvenes hamis volt.

Vádlott: Hát a fogak, a melyeket berakott, nem hamisak?

* **Gyilkos anya.** Egy ismeretlen nő Budapesten a Döbrentei-uton, a Rudasfürdőhöz közel egy pólyás gyermeket a Dunába dobott. — Farkas Miklós hajós ezt meglátta, s azonnal a habok közé vetette magát, de csak a pólyát tudta kihozni a partra, a kis gyermeket elvitte az ár. A lelketlen anyát mindez ideig nem sikerült elfogni.

* **Épülünk, szépülünk.** Építkezési engedélyt nyertek a tanács tegnap tartott üléséből: Dengelegi Márton Kismalom-utca 232. b. sz. a. Fodor Ambrus Nagy magyar-utca 333., J. Weisz Mór Kolozsvári-utca 11., Römer Emánuel Nagymalom-utca 204., Madarász Gergely Francia sor 78., Rothman József Szent János-utca 312., Farkas László János-utca 117. számú szőlőjé-

ben, Biharmegye kórháza kibővítésére, Far-
kas Imre Nagytető-utca 656, Papp Imre
Rét-utca 894., Weiman Jakab Kolozsvári-
utca 18., Rusz Mihály Ezer-utca 620.,
Südi György Nagy-Kőrös-utca 568. számú
házához.

* **Mikor alakul meg a nagyvárad hegy-
község?** A város tanácsa az összes helybeli
szőlőbirtokosokat a f. évi április hó 28-ik nap-
jának délelőtt 10 órájára a városház termébe
hívta össze, hogy hegyközséggé alakuljanak.

* **APRO HIREK.** Eltűnt fia. Molnár
Mihály, hkpályi lakos Károly nevű 14 éves fia
napokkal ezelőtt eltávozott szülei lakásáról és azóta
nem tért vissza. Körözik. — **Megmárt kis leány.**
Hegedűs Ferenc nagyvárad lakos kis leányát
felső kis-teleki-utczán a Király István kutyája meg-
marta. A rendőrség elfogatta a dühös állatot és
gazdája ellen vizsgálatot indított. — **Elveszett egy**
arany lánczcsüngő. Aki megtalálja jelentse a nagy-
várad rendőrségénél. — **A belvárosi plébánosvá-
lasztás.** A budapesti IX. kerületi fővárosi bizott-
sági tagok értekezletet tartottak, melyben egyhan-
gulag Krizsán Mihály pápai kamarást jelölték a
belvárosi plébánosi állásra. — **500 forint juta-
lom.** A soproni posta- és távirdaigazgatóság a győri
postasikksztó Klopfer Miksa posta- és távirda
segédtszint kézrekerítője részére 500 forint jutalmat
fizetett ki.

Tiszavölgyi vizállások.

Március 27-én reggeli 8 órakor.

Fekete-Kőrös: Belényes 122 cm. null
fölött (apadás.) Tenke 362 cm. null fölött. Nagy-
Zerind 570 cm. null fölött (rohamos áradás.)

Sebes-Kőrös: Nagy-Várad 272 cm. null
fölött (apadás.) Kőrös-Ladány 430 cm. null
fölött.

Kettős-Kőrös: Békés 538 cm. null fölött.
Hármas-Kőrös: Gyoma 574 cm. null
fölött.

Berettyó: Margita 166 cm. null fölött
(áradás.) Berettyó-Ujfalu 330 cm. null fölött.

Fehér-Kőrös: Borosjenő 570 cm. null
fölött (folytonos áradás).

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

— Teljes ülés. —

Kamaránk tegnap, szerdán délután 3 órakor
tartotta meg rendes havi teljes ülését.

Jelen voltak:

Janky József elnökle alatt Bertsey
György alelnök, Hoványi Géza, Weisz Károly,
Milibák József, Lévy Zsigmond, Óvári Lajos,
Andriska Károly, Mihály Pál, Huzella Gyula,
Mihálovits János beltagok, Berger Dávid, Henger
Viktor (Margitta), Debreczeni Lajos (N.-Szalonta),
Nagy Miklós (Élesd) kültagok, dr. Sarkadi Lajos
titkár, mint előadó.

Az elnöki és ügyforgalmi jelentések tudomá-
súlag vétele után a miniszternek a »Szövetke-
zetről« szóló törvényjavaslatot kísérő leiratát
kiadták az egyenes adók reformjára vonatkozó
törvényjavaslat véleményezésére kiküldött bi-
zottságnak.

A honvédség és a közös hadsereg kötelé-
kébe tartozó tartalékos tiszti állami, községi és
polgári hivatalnokoknak gyakorlat alól való föl-
mentése tárgyában kelt miniszteri leiratot kiad-
ták az irodának fogantatás végett.

Az iparososztály véleménye alapján felir a
kamara, hogy a házadómentességnek 20 évre
való kiterjesztése iránt készítsen javaslatot a
miniszter.

A számvizsgáló bizottság jelentésének meg-
hallgatása után, mely szerint a múlt évi szá-
madások teljesen rendben vannak, a kezelők-
nek a felmentvényt megadták.

Vitát provokált több újvárosi kereskedőnek
azon kérelme, hogy a kamara kövessen elmin-
dent arra nézve, miszerint a posta- és távirda
hivatal a mostani helyén maradjon.

Dr. Sarkadi Lajos titkár előadja, hogy ő
személyesen érintkezett e tárgyban Schöpflin

Agoston posta- és távirdaigazgatóval, de azt a
felvilágosítást nyerte, hogy a jelenlegi helyiség
teljesen alkalmatlan és amennyiben azt átala-
kítanák, annyi költséget okozna, hogy a város
abba nem menne bele.

Ő felterjesztette a hozzá érkezett ajánla-
tokat és így a legolcsóbb és megfelelő helyi-
ségnek a nagyteleki-utczai Stépán-ház bizonyult.

Weisz Károly pártolja a postaigazgató-
ság álláspontját; szerinte a helyiség teljesen
megfelelő és ezenkívül az újvárosi kereskedőkre
sem képez nagy különbséget, akár a Kossuth-
utczán, akár a Nagy-Teleki-utca elején lesz a
posta.

Ezenkívül az említett utcának fejlődése is
szem előtt tartandó és kettős közérdek kívánja,
hogy a kérvény fölött napirendre térjenek.

Janky József elnök és Milibák József
kamara tag pártolólágy nyilatkoznak a kereske-
dők mellett és a kamara utóbbiak véleményét
fogadván fel, elhatározta, hogy felir a minisz-
terhez a posta és távirdahuzalnak régi helyén
való meghagyása iránt.

A pécsi kamarának egyetemes évi gyűlé-
sek tartása iránt érkezett átiratát osztja a tel-
jes ülés és hason szellemű feliratot küld a mi-
niszterhez.

A kereskedelmi kóroda-egylet betegségyező
pénztárának kérelmére és dr. Sarkadi előadó
ajánlatára megengedték, hogy Fuszek Agoston
irodatiszt, ki a pénztárnak egyszersmind titkára,
hivatali teendőit a kamara helyiségben lát-
hassa el.

A legérdekesebb leirat az új »László-malom«
ügyére vonatkozik.

A kereskedelmi miniszter azt írja a kama-
rának, hogy bár elismeri, hogy az új vállalat
létesítése Biharvármegyére és a városra nézve
fontos közgazdasági érdeket képvisel
de tekintettel arra, hogy budgetje sem engedi
meg az ilyen nagymérvű áldozathozatalt, te-
kintettel arra, hogy etikai szempontból sem
akarhat olyan precedenst alkotni, mely a
Lászlómalomhoz hasonló körülmények közé
jutott vállalatoknak szabad utat nyitva az
ilyen segélyek kérésére, sajnálattal jelenti ki,
hogy a kért kölcsönt nem adhatja meg.

Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása
közben a margittai ipartestület azon kérvénye
keltett figyelmet, hogy a kamara írjon fel a
miniszterhez, illetve eszközölje ki, hogy a mar-
gittai iparosok odahaza ne fizessenek helypénzt.

A kérvényt kiadták az állandó bizottság-
nak véleményezés végett. Ülés vége fél öt óra-
kor délután.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskőh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kőtről 10-10, 8-02.	Gyoma-Kő felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Vidéki levelezés.

Belényes, március 24.

A »Belényesi kaszinó« f. hó 23-án saját
helyiségében ülést tartott a kaszinó újja ala-
kulása érdekében teendő előleges intézkedések
tárgyában.

Jelen voltak: Kaffka Gyula elnök, to-
vábbá Benedek László, dr. Nagy Kálmán, dr.
Poynár János, dr. Schvimmer Márton, Kovács
Gyula (jegyző), Kiss László, Papp Gergely,
Turcsányi István, Homieskő Aladár, Czitrom
Jakab (pénztárnok), Mártonffy Zoltán (könyv-
tárnok).

A számadások átvizsgálása után, a tagdíj
hátrányosokkal szemben bírói eljárás alkalmazá-
sa határozatott el. A tagsági díj 10 forintban
állapított meg, melynek a vidéki tagok felét
fizetik. A választmány — a helyben létező
másik (román kaszinó iránti kollégiáltság és
udvariasság szempontjából elhatározta, hogy
annak elnökét hivatalosan értesíti a Belényesi

kaszinó újja alakulásáról azon kérés kíséreté-
ben, hogy ezt saját tagjaival is tudatni szives-
kedjék s egyidejűleg a helybeli román intelli-
gencia külön-külön is értesítettik az alaku-
lásról.

Egyébként a választmány fellevesét sem
engedi meg annak, hogy a kaszinó ez exponált
helyen meg ne alakuljon, még a tagdíj feleme-
lése, vagy az eddigi kényelemről való lemondás
esetén sem. Tény pedig, hogy a tagdíjak nehe-
zen folynak be, a kiadások magasra rugnak, de
mindezeket czélszerű intézkedésekkel fog segí-
teni és május elsején mulhatlanul újja alakul!!

r. l.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(19)

Fordította: Bárcziházi Bárczy Margit.

— Kérem ne időzzünk itt, — esengett Hella
hercegnő, midőn hazatérve a csónakázásból,
a San Marco téren haladtak át, hol mindenütt
hangos zene, s hangzavar hallatszott feléjük. —
Szentségtelennek tekinteném, ha ezen bűvös óra
csendjéből ez emberáradatba vetném magam.

— Egészen osztom Nagyságod nézetét, —
felelé Stetten. — Az ember nem fogékony a
gyors átmenetek iránt. Ime ott egy álomittas
mesebeli mult, emitt pedig a jelennek rohanó
árja. Engedelmevel Felden kisasszony! — s a
zavart udvarhölgynek karját nyújtva, őt vala-
mint Hellát, bizton vezeté keresztül a néphul-
lámok tömkelegén. Midőn elérték a San Moisé-
tér s a Bauer szálloda előtt bucsúüdvözlöt
váltak, a fiatal ember mélyen Hella felé ha-
jolvá kérdé:

— Szabad-e remélnem, hogy holnap újra
találkozom a hölgyekkel? — Egy meleg tekin-
tet és kézzorítás volt a válasz s daczára, hogy
Schönfeld kisasszony titkon urnője ruháját rán-
gatta, ez könnyed hangon felelé:

— Holnap tíz órakor a Flórián kávéház-
ban reggelizünk.

IX.

— San Lazzaróbá! — parancsolá Stetten
a gondolásnak, ki a Piaretta lépcsőzeténél várt
rendeleteire.

A sajátosság véletlen által ismét összeke-
rült trio San Marko titokzatos homályos csar-
nokaiban tölté a reggelt. A templom színarany
pompája, a szentek komoly alakja, a tuláradó
ézelmek, melyeket a mult emléke ébresztett
bennük, minden csak új jelentőséget nyert a
fiatal tudás elmés magyarázatai után. A dél-
utánt San Mechitar szigetének megtekintésére
szánták. A gondolába lépésnél Schönfeld kis-
asszony urnője oldalán iparkodott helyet fog-
lalni: a hercegnő egy gyors mozdulata azon-
ban kikötkenté az egyensúlyból, s ő a szem-
köztü padra esett. Édes-kesernyész ábrázattal adá
meg magát sorsának. A gondolás kettőzött gyor-
sasággal röpité őket czéljuk felé.

A könnyű jármű játszva szelte a gyenge
hullámverést; gyorsan hagyva el a Dogánát, a
via Schiavonit, s a Giardini Publicit.

Mialatt Hella hercegnő és Stetten az őket
környező csodavilág szemléletében az elmúlt
események boldog föltámadásának élvezetében
merültek. Schönfeld kisasszony gondolatai a fel-
adott sürgőnyt követék. Hol és mikor kaphatja
kézhez a gróf? Mennyi ideig tarthat, míg a
gróf ideérkezik, hogy a lázadó hercegnőt kö-
telessége tudatára ébreszsze, s ezen jött-men-
tet alaposan megleckéztesse? Nem szólott-e
közönséges iskolamesteri hangon urnőjéhez? S
nem említett-e San Servolo falai alatt oly dol-
gokat, melyeket eddigelé szorgosan távollattot-
tak a hercegnőtől, mint tébolyház, örültség stb.

— Kérem professzor ur — szakítá dühö-
sen félbe a fiatal embert, — hogy mondhat
ilyesmit? Nem látja, hogy Hella egész nyomo-
rultul érzi magát ily dolgok hallatára?

— Azt nem gondolom, — felelé gyorsan
Stetten. — Ugy látszik persze, hogy Stein kis-
asszony eddig szerencsés tudatlanságban élt,
azonban meg vagyok győződve, hogy bir lélek-
kel s szívvel, s mindennek előtt elég felebaráti

szeretettel, hogy embertársai szellemi s testi bajai iránt szánalommal viseltessék. Stein kisasszony segít ahol lehet, ő nem hagy üresen távozni, egy szegényt sem hajlékából. Ez ugyan szép, nagyon nemes s egészen megfelelő egy fiatal hölgy meleg részvétérzetének, bárha így adományában többnyire méltatlanok részesülnek. Én másként gondolkozom e felől. Az én ideáljaim a munkás-pénztárak s több ilyen intézetek felállítása, hogy ezek által a nép saját maga teremtsen önmagának keresetforrást.

— Azért ön iskolamester, professor ur! — felelé kissé élesen Schönfeld kisasszony. — Mindenki maradjon saját mesterségében. Stein kisasszonynak nem kelle ilyen dolgokkal törődni. Ő körülményeinél fogva az életnek csak napos oldalát ismeré meg. C'est une autre chose!

Finom, félig gunyos, félig jóakaró mosoly futott át a fiatal ember arcán, midőn felelé:

— Ez annyit tesz más szóval, mint „szuszer, maradj a kaptafánál!“ Ezt megjegyzem magamnak a jövőben Felden kisasszony.

— Csak a napos oldalát kedvesem? — kérde Hella bánatos mosollyal? Az árnyak persze nem közeledhettek; erre ügyeltek kegyes rokonaim; de a világosság? ez mindig hiányzott. Szülők, testvérek nélkül a szabad úde lehetnek még csak paránya sem közelíthetett hozzám, amennyire csak visszaemlékezem. Azt hiszem, gyakran sirt szívem, mikor ajkam mosolygott.

A legmélyebb részvétellel függött Stetten tekintete a fiatal rózsás arcra, mely e lágy hangulatban valóban szépek tűnt fel. Ha nem feszélyezi Schönfeld kisasszony jelenléte, úgy már most feltárta volna szívét Hella előtt azon kéréssel, hogy mostantól fogja hadd nyújtson ő fényt és derűt útjára. Így azonban csendes gondolkodásba merült, s örült midőn a gondolás, ki teljes erővel küzdött az ár ellen, megfordulva, diadalmasan mondá:

— Ecco! San Lazzaro!

— Tekintsen ama csöndes békehely fele, — kezdé újra Stetten, a gyönyörű szigetre mutatva, mely tündöklő a napfénytől emelkedett ki a habokból. — Nézze e kolostort, most az áldások forrása, s idők előtt a legszerencsésebb emberek, a belpokosok tartózkodási helye. Ki bírná felfogni e szegények nyomorát, kik a gyógyíthatatlan ragálytól ellepve, a társadalomból kizártan a hitves-gyermek-barát köréből a biztos halálnak mentek elébe? Én mint 18 éves ifju fegyverhez nyultam; saját elhatározásomból állottam a zászló alá, midőn csapatjaink franciaország ellen indultak; de szívesen elismerem, hogy minden vitézségem kevés lett volna azon harcokhoz, melyek itt e falak mögött folytak le.

— Horribile! Shocking! — nyögé Schönfeld kisasszony, ki a sürgöny elküldése óta ismét feltalálta francia szólásmódját, sőt a Serenissimától kölcsönzött shockingot is.

Hella szemében köny rezgett, de gyorsan elfordult, elrejtendő meghatottságának ezen áruló jelet a professor tekintete elől.

Mindjárt erre kikötött a kis jármű a sziget horgonyzó helyén. S tetten segítve a kiszállásnál, szintén követé a szerzetest, ki már szolgálatkész udvariassággal tárta ki előttük a kaput.

— Tehát ez azon hely, hol Byron büszke szilaj szíve nyugodalmat talált? — kérde a hercegnő, midőn a szép klastrom keresztfolyosójából a könyvtárba léptek, melyeknek egyik oldalfaláról a költő élettelen képe tekint le rájuk.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

— „Népnevelési Közlöny.“ A biharmegyei népnevelési egyesület hivatalos értesítőjének folyó évi 2-ik száma megjelent. — Tartalma a következő: Jegyzőkönyv az egyesület március 18-iki választmányi üléséről. Hivatalos értesítések. (A közoktatásügyi miniszternek: a tanköteles gyermekek fatenyésztésben való gyakorlati oktatásáról, az állami és államilag segélyezett községi elemi iskolák szegény tanulóinak az egyetemi nyomda kiadványaiból ingyenes tankönyvekkel ellátásáról, s a mozgással járó játékok megírandó vezérkönyvre vonatkozó pályázatról szóló

rendeletei.) Továbbá egyesületi és vegyes hírek. Irodalom. Végül: Tárca: Auspitz Adolf: Elmélkedés egy halastó mellett.

— „Magyar Sion.“ A jeles egy egyházi-irodalmi havi folyóiratnak legújabb (kezdetől 33-ik, az új sorozatban 9-ik évfolyam) folyóévi 3-ik füzeté a következő tartalommal jelent meg: Vitas evangélium — magyarázatok, dr. Keresztly Viktortól. Isten mindentudása, Valnicsek Bélától. Szent Ignác lelki gyakorlatának szelleme, dr. Pethőtől. Irodalom és művészet. Vegyes közlemények.

— „Politikai Hetiszemle.“ A folyó március 24-én megjelent ez idei 12-ik számnak igen érdekes tartalma a következő: A helyzet, írta R. Belföld: A nyitrai választás, írta egy liberális képviselő. Külföld: Spanyol Zoldateszka, írta Székely Sámuel. Társadalom; Parlamenti és társadalmi illem, írta Veritas. Közgazdaság: Az osztályorszájték, írta Plutó. Tőzsde és pénzügy. Közoktatás: A fővárosi tanítók hála. Irodalom. Művészet. A hétről.

— A „Herkó Páter“ katolikus élelzap folyó évi 12. száma megjelent. Tartalma rendkívül változatos, persze ezuttal sok benne a nyitrai választási anyag. Képei ügyesek és sikerültek. A kitűnően szerkesztett élelzapot melegen ajánljuk olvasóinknak. Előfizetési ára csekély; egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

— „Ügyvédek Közlönye.“ A legutóbbi 13-ik számnak tartalma: Dr. G. J. A vizsgálati fogság, Utmutató a sommás egyességi és fizetési meghagyások eljárásában. Jogesetek. Kérdések és feleletek. Vegyes közlemények. Értesítés a budapesti felsőbb bíróságoknál lévő ügyekről.

— „Rövid hallotti szent beszédek.“ Idegen kulfők nyomán írta és kiadja két áldozó pap, Szatmárt. A katolikus lelki pásztorokat is igen gyakran szokták fölkérni, hogy az elhunytak koporsója-, vagy sirja fölött az érdekelt gyászolókhoz vigasztaló szavakat intézzenek. E czélra megbecsülhetlen szolgálatot tesz a fentemlített s tudunkkal a magyar kath. irodalomban egyedül álló kiadvány, mely hit és erkölcsi igazságokat tartalmazó 42 rövid halotti szent beszédet foglal magában. — Ára füzve 1 forint. Kapható a »Pázmány-sajtó« czimén Szatmáron.

Közgazdaság.

Luxus lóvásárt tart az országos magyar gazdasági egyesület a f. évi április hó 18—21-én Budapesten Tattersall telepen, melyen a legszebb négyes és kettős fogatok, valamint hátszlovak és ponnyk tiszteletdíjakkal díjaztatnak; beléptidíj a megnyitás napján 3 korona, a többi napokon 1 korona. Így szól a polgármesteri hivatalhoz tegnap érkezett plakát s a mennyiben a szerint a lovaktiszteletdíjban részesülnek, remélhető, hogy a kitüntetett előkelőségek nevei a személyi hírek közt lesznek közölve.

Nagyváradai hetivásár.

— Március 26. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1895. március 26-ik napján tartott vásárban eladott természetények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.10—6.50 Kétszeres buza 5.50—5.20. Rozs 5.65—5.30. Arpa 6.30—6.20. Zab 6—5.80—. Tengeri 6.50—6.30. Borsó 13—. Lenese 15—. Bab 9.20 Köleskása 13—. Burgonya 3.50. Lángliszt 13—. Zsemlyeliszt 11—. Fehérkenyér liszt 10. Barnakenyér liszt 8.50 Széna fuvarral 5.25. Szalma fuvarral 1.90. Szalonna 49—. 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 dkgrm alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3.10, tölgy 2.90, cser 3.35. 100 kiló marhahus 52—. Öntött gyertya 54—. Lámpaolaj 50—. Egy liter bor 6.50, új 40. Pálinka 25, szilvapálinka 84, szesz 95. Egy métermázsza kő-só 10.80, nyers fagygyu 26—, olvasztott fagygyu 36—, szappan 23—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 40—, új-bor 30—, mész —95, kemény faszén 2.20, puha faszén —, kendermag 11—, köles 6—,

repcze —, dió 15—, mogoró —, aszu szilva 14—. Egy kilogramm savanyu káposzta 15, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 14, fog-hagyma 40, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 7.50.

Marha ártáblázat 1896. márc. 26-áról: Egy pár első rendű jármás ökör 320—, egy pár másodrendű jármás ökör 280—, egy pár harmadrendű jármás ökör 200—, 1 pár fejős tehén 170—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 90—, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 65—, 1 drb. veres borju 6.50. 1 drb. fél éves borju 32—, 1 drb. két éves borju 45—, 1 drb. hizott sertés 58—, 1 pár fél éves sertés 16—, 1 pár egy éves sertés 27—, 1 pár két éves sertés 41—, egy drb. jó igásló 75—, 1 pár ökörbőr 18—, egy pár tehénbőr 12—, borjubőr 4.50, 1 pár ló-bőr 10—.

Forgalmi kimutatás 1895. évi márc. hó 26-ról: Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 400 hltr, árpa 100 hltr, zab 150 hltr, tengeri 600 hltr, burgonya 1300 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 60 drb, félhizott 100, sovány 200, súldó 350, malacz 460, hizott marha 10, jármás ökör 120, fejős tehén 100, borju 45, bivaly 6, juh 350, ló 126.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márc. 26.

I. Készáru üzlet. A csekély kínálat a malmainkat ma 10 krral magasabb árak megadására készítette és szilárd irányzatot létesített. A külföld szintén kellemesebb hangulatot jelez és a mint látszik, a mostani kedvezőbb fordulat tartós jelleget öltött. Eladott 14.000 q. hazai buza.

Idegen buzában nem volt forgalom.

Rozs irányzata szilárdab, 3.75—5.85 forinton jegyez helyben.

Árpa irányzata változatlan.

Tengeri irányzata szilárd. A hozatal szűnetel, vidéken pedig az áruhiány folyton növekedőben van. — Névleg 6.90—7.— frton jegyez Kőbányán.

Zab irányzata tartott. Elkelt 100 q. 6.75 frt, 200 q. 6.72½ frt, 100 q. 6.70 frt, 200 q. 6.60 frt, 100 q. 6.60 frt készpénzfizetés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a					
	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára	
	frttól	frtíg	frttól	frtíg	
F a j					
Bánsági	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	6.80	79	6.85	6.90
„	uj 80	6.90	81	6.95	7.—
„	uj 82	7.—	82	—	—
Tiszavidéki	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	6.60	79	6.65	6.70
„	uj 80	6.70	81	6.75	6.80
„	uj 82	6.80	82	—	—
Pestvidéki	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	6.55	79	6.55	6.60
„	uj 80	6.65	81	6.65	6.70
„	uj 82	6.75	82	—	—
Fejérmegyei	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	6.50	79	6.55	6.60
„	uj 80	6.60	81	6.65	6.70
„	uj 82	6.70	82	—	—
Bácskai	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	6.60	79	6.65	6.70
„	uj 80	6.70	81	6.75	6.80
„	uj 82	6.80	82	—	—
Román	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	—	79	—	—
Szerb	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	—	79	—	—
Bolgá	uj 74	—	75	—	—
„	uj 76	—	77	—	—
„	uj 78	—	79	—	—

II. Határidő üzlet. Amerikából napról napra kedvezőtlenebb hírek jönnek a vegetációról. Az ottani gabonaárak ezen tudósítások befolyása alatt és azon körülményénél fogva, hogy a készletek ismét 1.100.000 bushkellel apadtak, 1—1 és fél centtel javultak s a spekulánsok sietve fedezik tartozásaikat. Nálunk esős az idő, mely az amugy is elkészült tavaszi vetéseket még inkább elhalasztja. A fedezési kedv folyton számos vételben jut kifejezésre. A kontremine vegre nélátja hibás magatartását és nyakra-főre siet kötése visszavásárlására, ami azonban csak tetemes áldozatok árán történhetik. Buza tavaszra 8—10 krral, buza őszre 4—6 krral, rozs 8 krral, tengeri pedig 5—1 krral javultak.

Délután buza esekély mérvben olcsóbbodott, tengeri azonban emelkedő irányzatot követett és 6.74 frtíg kötött.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.96—7.01 frt, buza őszre 7.16—7.23 frt, rozs tavaszra 5.92—5.97 frt, tengeri máj.—jun. 6.63—6.74 frt, zab tavaszra 6.38—6.42 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.85—11.— forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, márcz. 26. Készlet: 127,940 drb. Urasági öreg kővér l. rendű: 45—46 kr.; közép: 45 $\frac{1}{2}$ —46 $\frac{1}{2}$ kr.; súldó kővér: 48—49 kr.; sovány: 46—47 kr.; román: —; Szerb kővér 45—46 kr.; könnyű 44. 45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. márcz. 27-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	123.75
Magyar koronajáradék	—	—	—	98.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	126.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	104.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	125.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	99.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	160.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	152.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	124.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	1082.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	470.75
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	409.70
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	442.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	971.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.90
London vista	—	—	—	122.50
Paris vista	—	—	—	48.45
20 márkás arany	—	—	—	11.99

NYILTÉR.

Valódikék és fekete színű angol Cheviot öltönyök 16 és 20 frtért, tiszta gyapjú divatos Loden-öltönyök mohazöld és barna színekben 17 frtért kaphatók

NEUMANN M.

férfi-ruha-üzletében Nagyváradon csakis Bémer-tér, Kishídfő. (Czégemet hason nevű czéggel kérem össze nem tévesztetni.) Vidéki megrendelések utánvét mellett eszközöltnék. Meg nem felelő áruk szívesen kicseréltnék.

(77) 5—75

Uj könyvkötészet.

A n. é. közönség kényelmére Ujváros részben, Nagy-Teleky-utca 1. sz. a. (a községi iskola épületben) egy

fiók-könyvkötészetet

rendeztem be, hol mindennemű **könyvkötő** és **díszmunkák** csak úgy mint a füzletben készíttetnek.

Füzlet:
O l a s z i,
Fő-utca 801/30.
(65) 0—7

Fióközlet:
Ujváros,
Nagyteleki-utca 12.

Tisztelettel
Löwy Márton,
könyvkötő.

„Adria“ malom főraktára.

Van szerencsénk a t. érdeklődőknek b. tudomására hozni, hogy **gőzhenger-malmunk lisztjei,**

valamint **árpagyöngy és köleshántoló-malmunk őrleményei** számára, a **Szent-László-téren a „Csarnok kávéház mellett**

= FŐRAKTÁRT =

nyitottunk, hol ezek napi árak mellett kaphatók.

Midőn a fenti körülményre a t. fogyasztó közönség figyelmét felhívjuk, egyszersmind kérjük alantí árjegyzésünket tudomásul venni.

(81) 3—3

Uj számjelzés.

A	B	C	0	1	2	3	4	5	6	7	8
—12	12.—	11.—	11.50	11.—	10.50	10.—	9.75	9.25	8.75	8.—	6.50

Régi számjelzés.

A	B	C	0	1	2	3	4	5	6	7	8	8 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{3}{4}$
12.—	12.—	11.—	11.50	11.20	11.—	10.70	10.50	10.30	10.—	9.75	9.25	8.75	8.—

— Száz kilonként ingyen zsákkal. —

Ugyanott naponta kitűnő minőségű élesztő kapható,

Moskovits A. és Fiai.

SZILÁDKY ÉS TÁRSA

FÉRFI SZABÓK

NAGYVÁRADON, Bémer-tér, (Poynár-féle ház.)

Férfi ruhák.

Midőn a tavaszi és nyári idényre gazdag választékú **angol** és **francia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók, s — tekintettel a divat haladására, — a **jó munka** és **izléses divat** keresztlvitelére a legkitűnőbb erőkkel rendelkezünk. Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk, és mintákkal szolgálunk.

(79) 2—10

„Jutányos, határozott árak!“